Richtlijn Zwem- en Reddingsvesten

Inleiding

Jaarlijks verdrinken er in Nederland meer dan honderd mensen, vaak bij activiteiten op of aan het water. Onderzoek wijst uit dat het dragen van een passend reddingsvest de overlevingskans in koud water ongeveer verviervoudigt. Een vest dat aan boord ligt maar niet wordt gedragen, biedt geen bescherming. Deze richtlijn helpt leidingteams en besturen binnen Scouting Nederland om bewust te kiezen voor het juiste vest, het juiste draaggedrag en het juiste onderhoud.

Dit informatieblad sluit aan op de publieksinformatie van varendoejesamen.nl en de KNRM, en vertaalt die naar de scoutingpraktijk.

1. Wet- en regelgeving

Vaartuigen t.b.v. Scoutingactiviteiten vallen onder de pleziervaart. Er is geen wettelijke regelgeving voor het dragen van reddingsvesten voor pleziervaart. Wel geldt:

- Aan boord van elk varend vaartuig moet voor iedere opvarende een passend reddingsvest aanwezig zijn.
- De staande bestuurder van een snelle motorboot (sneller dan twintig kilometer per uur) is verplicht een reddingsvest te dragen en met het dodemanskoord verbonden te zijn.
- Voor de bemanning van een groot motorschip (scouting Wachtschip) is het dragen van een reddingsvest sinds 2016 verplicht.

Scoutingrichtlijn

De richtlijn is dat ieder bemanningslid een reddingsvest draagt, behalve als de voor de activiteit verantwoordelijke besluit dat er geen gevaarlijke situatie te verwachten is, waarbij het dragen van een reddingsvest het risico vermindert.

Concreet houdt dit in dat:

- De teamleider van het stafteam van de speltak besluit of jeugdleden in een specifieke situatie het reddingvest mogen afdoen..
- De verantwoordelijke in het vaartuig tijdens de vaartocht de situatie ter plekke inschat en zelfstandig kan besluiten dat de bemanning alsnog reddingsvesten draagt.
- Bij twijfel geldt altijd: vest aan.

2. Situaties waarin het dragen van reddingsvesten voorop staat

Categorie	Wie of wanneer
Altijd dragen	• Jeugdleden jonger dan elf jaar, ook als ze kunnen zwemmen. • Niet-zwemmers (geen A-diploma). • Iemand met zeilpak, regenpak, zware kleding of laarzen. • Iemand die ernstig zeeziek of onwel is. • Aan dek van een varend wachtschip.
Dragen, tenzij gemotiveerd anders	• Open zeil- en motorboten bij windkracht vijf of hoger, bij windstoten, bij gereefd zeil of bij mist. • Varen op stromend water of getijdenwater. • Watertemperatuur onder vijftien graden Celsius. • Varen op ruim of druk bevaren water. • Varen in een sleep.
Aan boord verplicht aanwezig	• Voor elke opvarende een passend reddingsvest, ook wanneer de richtlijn ter plekke het dragen niet eist.

3. Soorten persoonlijke drijfhulpmiddelen

Er zijn twee soorten persoonlijke drijfhulpmiddelen: reddingsvesten en zwemvesten. Alleen reddingsvesten met de juiste maat en het juiste type draaien een bewusteloze drenkeling op de rug waarbij mond en neus boven water blijven.

Zwemvest (drijfhulpmiddel)
Zwemvesten ondersteunen alleen bij het zwemmen en hebben geen toegevoegde waarde bij de redding van een bewusteloze of gewonde. Zwemvesten zijn daarom alleen te overwegen bij het kanoën, suppen en surfen, al geldt ook hier dat de voorkeur uitgaat naar het reddingsvest.

Drie typen reddingsvest
Binnen de categorie reddingsvesten zijn er drie typen:

- Vaststof-reddingsvest: schuimvulling, geen patroon, weinig onderhoud. Geschikt voor jeugdleden en voor vesten die intensief gebruikt worden door wisselende dragers.
- Automatisch opblaasbaar reddingsvest: blaast vanzelf op zodra het smeltpatroon nat wordt of (bij waterdruk-modellen) onder water komt. Compact en comfortabel, maar vereist controle op patroon en houdbaarheidsdatum.
- Handmatig opblaasbaar reddingsvest: activatie via trekkoord. Voordeel: geen onnodige activatie door buiswater. Nadeel: niet zelfwerkend bij bewusteloosheid of cold shock.

4. Welk drijfhulpmiddel te kiezen

- De richtlijn is dat men aan boord van vaartuigen reddingsvesten gebruikt met een drijfvermogen van minimaal 150N.
- Als opvarenden zware regenkleding en/of laarzen dragen, dan wel varen op groot water wordt een reddingsvest met een drijfvermogen van minimaal 275N aanbevolen.
- Een uitzondering geldt voor opvarenden die minder dan 40 kilo wegen. Zij kunnen volstaan met een reddingsvest met een drijfvermogen van 100 N, waarbij aangetekend wordt dat het advies is om direct een reddingsvest met een drijfvermogen van 150N aan te schaffen.
- Zwemvesten die bij het kanoën, suppen en surfen gebruikt worden hebben meestal een drijfvermogen van 50N en geven slechts ondersteuning van het zwemmen.

5. Controle en keuring

Een niet goed functionerend reddingsmiddel geeft schijnveiligheid. Daarom wordt sterk aanbevolen ze periodiek te controleren. Afhankelijk van het type reddingsvest zijn er verschillende methoden:

- Een controle van een vaste stof reddingsvest vest bestaat uit het controleren van alle naden, de ritsen en het materiaal: dat moet in goede staat zijn. Daarna volgt het controleren van het drijfvermogen door het vest te verzwaren en te kijken of het blijft drijven. Of beter: de drager van het zwemvest het in het water te laten testen. Blijft men drijven en draait men ook vanzelf op de rug kan is het zwemvest in goede staat.
- Een automatisch reddingsvest bevat een zout- papier- of andere type- smeltpatroon dat als het nat wordt met een veer en pen een gat in een CO2 patroon slaat waarna het gas het vest opblaast. Zorg dat het smeltpatroon niet over de houdbaarheidsdatum is.
- Handmatig opblaasbare reddingvesten hebben geen zoutpatroon.

- Het ***veiligheidsblad "Periodiek controleren Zwem en Reddingvesten"*** laat zien hoe een periodieke controle door jouw groep of admiraliteit kan worden uitgevoerd. Wijs de eigenaren -vaak de ouders- erop dat ze hun reddingsvest periodiek moeten laten controleren. Bij controle door een gespecialiseerd bedrijf is het kosteneffectief de vesten in één batch te laten controleren voor alle leden.

6. Waarom dragen levens redt: Cold shock en oververmoeidheid

Onder de vijftien graden Celsius treedt bij plotseling te water raken vrijwel direct cold shock op: een reflexmatige hap lucht en versnelde ademhaling, waardoor water in de longen kan komen voordat de drager zelf in actie kan komen. Ook ervaren zwemmers verdrinken op deze manier.

Een gedragen reddingsvest houdt het hoofd boven water in precies de seconden waarin de drager dat zelf niet meer kan. Bij langere onderdompeling beschermt het vest bovendien tegen oververmoeidheid en versnelt het vinden door hulpverleners

7. Verwijzingen en verdere informatie

1. varendoejesamen.nl: infographic 'Draag je reddingsvest', geschikt om te delen met ouders en leden.
2. knrm.nl/veilig-het-water-op/reddingsvesten: uitgebreide keuzehulp per vaartype, inclusief kind specifieke adviezen.
3. Scouting Kennisnet infoblad 'Periodiek controleren zwem- en reddingsvesten' voor de uitvoering van de jaarlijkse groepscontrole. En infographic reddingsvesten om te delen met de jeugdleden

Link om terug te gaan naar de website SN Kennisnet/NTR

Disclaimer:

Ondanks dat Scouting Nederland probeert de infobladen zo up-to-date mogelijk te houden, kan het voorkomen dat er inmiddels nieuwe regelgeving is afgekondigd. De tekst van de geldende wet- en regelgeving is bepalend. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.